Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Manipulus curatorum

Guido <de Monte Rocherii>

[Straßburg], 9. Feb. 1489

Tractatus septimus prime partis de matrimonio

urn:nbn:de:bsz:31-248607

Visual Library

mēbris. Dico q̃ sic. qz licz cec⁹ nō peccauit videdo. tm̃ peccauit forte iordiate visuz appetēdo. Et idē dico de surdo z claudo. Estimo etiā q̃ q̃q̃ aliqs nō hr̃et oc'os vl' alia mēbra ī q̃ bus fit vnctio dz tm̃ inūgi ī locz circūuicinis ppt rōez iā dictā

Utrz debeat sacr̃m istō iterari. Cap. VII.

Um ī isto sacro nō impmat caracter manifestū est q̃ istud sacr̃m itari pt. Cū hō possit ad mortē multotiens īfirmari. Utrz aūt ī eadē īfirmitate possit aliquis mltotiēs inungi. Dico q̃ īfirmitatū q̃dā sūt breuis terminatōnis sicut sinochia vl' sinoch⁹ vl' causon. z sic de alijs. z ī istis infirmitatibz nō debz istō sacr̃m itari. Tm̃ si recidiuarz aliqs cū recidiuū sit alia īfirmitas a pma. ī recidiuo posset itato inūgi. Ellie sunt īfirmitates diuturne. sicē febris: tussis. ethica z sil'es q̃ durāt p annū vl' pl⁹. et sic cū ī talibz infirmitatibz hō possit multotiēs venire ad pūctū mortis in talibz pt istō sacr̃m itari. Ista est snia Tho. in. iiij. suo. Dicit tm̃ q̃ si iueniat snia alicui⁹ doctoris ī ꝓziū q̃ nō ꝓdēnet eā. Istud aūt q̃ dicūt q̃dā q̃ ille q̃ fuit inunct⁹ q̃ si cureť nō dz se postea balneare est q̃dā fatuitas. qz seqret q̃ eps cui⁹ caput fuit inunctū crismate nō deberet lauare caput. cū ei⁹ vnctio sit dignior ista. Tm̃ qn̄ aliqs infirm⁹ inungit debet ibi esse aliqs mister q̃ cū stupa abstergat locū vnctōis. z postea illa stupa debet comburi.

Tractatus septimus prime partis de matrimonio. Et habz duas partes sub se.

Expedito cū dei adiutorio tractatu de sacris. q̃ generāt: vegetāt: nutriūt: pmouēt z repant hoīez ī vita spūali Restat tractādū de sacro qō hoīez pduē et generat ī esse z vita corpali. s. de sacro mrīmonij. Quia vo libell⁹ iste ꝓposit⁹ ē ppt simplices q̃ nō sunt multū pfecti ī iure canonico z ciuili. allegatioēs mltoz iuriuz tā de iure canōico q̃ ciuili q̃ ī ista matia plus q̃ ī alijs pcedētibus adducūt simplicibz z min⁹ pfect⁹ ꝓfusiōez inducat. Idcirco ab hmōi allegatōnibz q̃ntū potero abstinebo. cū simpli/

De matrimonio.

ces hmõi allegatões neqz legere neqz intelligere scirent. Qm̃ aũt fm ph'm̃ sic dispositio p̃cedit forma. sic spõsalia p̃cedunt mr̃m oniũ. ideo pmo de sponsalibus est agendũ.

Prima pars septimi tractatus pme ptis pncipalis de spõsalibus. ⁊ habz. v. capla.

Arca ergo spõsalia cõsiderãda sunt ꝗnqz. Primo qd sint spõsalia. ⁊ vñ dicãt. Secdo qlit zhãt. Tercõ i q etate pñt zhi spõsalia. qto qs sit effect' spõsaliũ. Quito i qb casib dissoluãt

Quid sint spõsalia ⁊ vñ dicant Cap. I.

Spõsalia sũt fut̃az nuptiaz pmissio. Ex q diffinitõe q cõis ẽ canonist ⁊ legist pz q spõsalia dñt p̃cedere mr̃moniũ sic pñs p̃cedit futuz. Dicũt aũt spõsalia a spõdeo des. qd idẽ est qd pmitto tis. Qualz zhãt spõsalia. Ca. II

Contrahũt spõsalia qtuor modis. Uno mõ nuda pmissiõe qñ dr. accipiã te i vxorẽ ⁊ accipiã te i virum. Alio mõ datz arrz spõsaliũ. s. pecũia l' aliqb alijs rebz. Alio mõ anuli subarratõe. Et illd vocat vulgariter despõsatõ sz ppe sbarratio nũcupat. Alio mõ intueniẽte iuramto. ita tm̃ q sp sint ꝓba de futuro vt dictũ ẽ. qz si essent ꝓba de presentiã nõ essent spõsalia sed matrimoniũ

In q etate possunt zrahi sponsalia Ca. III

Uoniã p' septẽniũ. i. p' etatẽ septẽ ãnoz tã pueri qz puelle icipiũt hze discretõz q reqrit i spõsalib zhẽdis iõ p' septẽniũ pñt zhi spõsalia. Si vo añ septẽniũ ipi l' pentes ipoz vice ⁊ nolẽ eoz spõsalia zhãt nihil agũt nisi cũ veniunt ad septẽniũ icipiãt eis placere. qz extũc valẽt ita q lz spõs' ñ zgscat eã carnalz. zsãguineã tm̃ ei' ñ potit hze i vxorẽ n' ez Et nota q etas zhẽdi mr̃moniũ apta ẽ i puella. xij. annoz. i puero. xiiij. ⁊ si añ zhãt ñ ẽ mr̃moniũ. sz spõsalia tm̃ nisi fuerit etati nubili ita ppinq q possint carnalz zmisceri. cũ etatẽ videat tũc malicia suppleuisse.

Quis sit effect' spõsaliũ Cap. IIII.

Spōsalia ꝯhūt duob⁹ modis. qz qñq; ꝯhūt sub ꝓditi
one apposita. qñq; pure. Si ꝯhāt sub ꝓditōe apposi
ta ꝶ pt esse mltis modis. qm̄ aut ꝓditio apposita est
possibil aut ipossibil aut nccaria. Si sit ipossibil puta qz dic
ꝯhā tecū si tetigero digito celū. Aut si nccaria. puta qz dic ꝯ/
hā tecū si sol oriat cras. vl aliō sil'e. iste ꝓditōes dñt hri p non
adiect. i. p nō apposit. Si aūt ꝓditio sit possibil aut ē hone
sta aut ihonesta. Si sit honesta. puta qz dicit. ꝯhā tecū si pr̄
me⁹ voluerit vl si deder mihi cētū marcas. Si ꝓditio nō ad
ipleat ñ tenet mr̄imoniū ꝓsūmare donec ꝓditio fuerit adiple/
ta. etiā si ꝯhēdo spōsalia fuerit appositū iuram̄tū Sz dz itel
ligi sp nisi carnal copla fuerit subsecuta int eos. qz tūc dr vez
mr̄imoniū int eos. qz tūc vidr cōditio apposita recessisse. Si
vo ꝓditio ihonesta sit z sit ꝯ naturā z subaz z bona mr̄imoniū
puta qz dicit. ꝯhā tecū si, pcuzes tibi venena sterilitat vl pro
pecunia adulterādā te tradas. vl donec iueniā aliā pulcriorē.
Ista ꝓditio viciat ꝯctū. ita q nec sūt spōsalia nec mr̄imoniuz
Si vo ꝓditio sit ihōesta sz ñ sit ꝯ naturā z sbaz z bōa mr̄imo
niū. puta qz dic. ꝯhā tecū si hoiez intfecer vl si furtū fecer vl
sil'ia. p nō adiecta dz hri. z ē abijciēda: z tenēt spōsalia. Nota
dū tñ q licz dictū sit q spōsalia pñt ꝓtrahi sub ꝓditōe, pmisse
pecūie. nō tñ pt, pmitti pecūia i modū pene. z si, pmissa fuerit
nō tenz pene, pmissio. nec pt peti. vt si dicat sic. nisi ꝯtero tecū
tibi dabo cētū marcas. nō enī valz ꝓditio pene cū libera debēt
esse ꝓiugia. ff. d v. ob. l. tua. de spō. c. velut. extra e. c. req̄siuit.
z. c. gēma. C. de spō. l. arras. z. l. mlier. Si aūt ꝯhāt spōsalia
pure. i. sine ꝓditōe. z sūt ābo apti ad mr̄imoniū ꝯhēdū. si i spō
salib⁹ ꝯhēdis intuenit iuram̄tū ꝓpellēdi sūt p excōicatōez cō/
sūmare mr̄imoniū. nisi forte timeat d vxoricidio vl de aliq a/
lio picl'o. At si alter ipozū ꝯterit cū alia p vba de pñti iūgat
ei pnia de piurio z fide mētita: z absoluat ab excōicatōe. si āt
nō intueit iuramētū monēdi sūt mr̄imoniū ꝓsūmare ñ cogē/
di. qz iuite nuptie solēt malos puēt⁹ hre. xxxi. q. ij. c. i. z. ij. Si
aūt neuter ē i etate nubili tenet expectare donec veniāt ad an
nos etat legitime ad mr̄imoniū ꝯhēdū. Et idē dico si vn⁹ est

De matrimonio

in etate legitima. aliq̃ nõ. qz ille q̃ est in etate legitima tenet aliũ expectare. l' si se mutuo absoluũt poterũt iudicio eccl'ie separi.

In q̃bꝫ casibꝫ spõsalia dissoluunt Cap. V

Ex q̃ spõsalia sũt sel' ꝯcta semel ligãt. ita q̃ si ꝯhãt post modũ spõsalia cũ alia. ⁊ nõ ē pcessuz ad carnalē copulã cũ illa scda. cõpellēd' ē redire ad p̃mã. Si ꝓo ꝯguit scdam carnal' cũ iã mr̃imoniũ dicat' dz remanere cũ scda ⁊ nõ redire ad p̃mã. Soluũt aũt ī octo casibꝫ. Prim' ē si alter ip̃oz vult trãsire ad religiõez. qd̃ facere p̃t alt'o iuito. etiã si fuit mr̃imoniũ p ꝓba de pñti ꝯctũ. dũmõ nõ fuerit p carnalē copulã ꝯsũmatũ. ⁊ ille q̃ remanz ī sec'o remanz absolut' a vinc'o spõsaliũ ⁊ ꝑ qñ alter fuerit pfessus ī religiõe illa. hz̄ ille casus extra de ꝯuer. ꝯiu. c. ex publico. extra de spõ. duo. licz p̃ter solitũ. Secũd' casus ē qñ spõsus nõ iuenit'. qz trãsfert se ad aliã regionē. recepta tñ p̃us ꝓnia de ꝓiurio vl' fide mẽtita. si p eũ stetirit q̃ min' mr̃imoniũ fuerit ꝯsũmatũ. hz̄ iste casus extra d̃ spõ. c. illis aũt. Tertius casus ē si alter ip̃oz p' ꝯcta spõsalia ī curritlepzã vl' galisim. aut oc'os pedes man' vl' nasum amisit. vel aliq̃d turpi' sibi euenerit. Ponit' iste casus extra de ꝯiu. lepzo. c. lr̃as. de iureiur'. c. q̃madmodũ. Quart' casus si supuenit affinitas. puta qz spõsus ꝯsanguineã spõse ꝯguit vl' ecõuerso. At ad ꝑ ꝓbandũ sufficit sola fama. hz̄ iste casus. vij. q. ij. q̃dã despõsauit. extra d̃ ꝯsãg. ⁊ af. sup eo. Quint' casus si mutuo se absoluerint. hz̄ iste casus extra de spõ. c. ꝑterea. q̃dã tñ nõ recipiũt istũ casũ. vñ dicũt q̃ illa decretal' allegata nõ ē decretalis vl' loq̃t' de pmissiõe ꝓpatiua. Sext' casus ē si alter eozũ fuerit fornicat'. hr̄ iste casus extra de iureiur'. c. q̃madmodũ. Septim' casus ē qñ spõsus de facto cũ alia. vl' spõsa cũ alio ꝯhit p ꝓba de pñti vl' p ꝓba de futo. ⁊ seq̃t' carnal' copl'a. tũc soluũt' spõsalia ppt' mai' vinculũ supueniẽs. Iz dñt agere pniaz de ꝓiurio vl' de fide seu pmissiõe mẽtita. ponit' iste casus extra de spõ. c. ꝓsuluit. extra de spõ. duoz. c. tua nos. Octau' casus ē qñ minoz veit ad etatẽ legitimã ⁊ pfectã: ⁊ petit absolui a vinculo spõsaliũ ⁊ dari sibi licẽtiã nubẽdi alij. hr̄ iste casus extra de despõ. ip̃u. de ill'. ⁊ c. a nob. Et nota q̃ oẽs isti casus p̃ter

pmũ. s. qñ vult trãsire ad religiões intelligẽdi sunt de spõsalib⁹ de futuro q̃ ꝓe ⁊ ꝑpe dicũt spõsalia. Et nota etiã q̃ i duob⁹ casib⁹ p̃dict⁹ ipo iure soluunt spõsalia. s. qñ intrat religiões ⁊ qñ ꝯhit mrimoniũ cũ alio vl cũ altera. In ceteris ꝓ casib⁹ soluenda sunt p iudicem ecclesie.

Secũda pars septimi tractatus pme partis pncipalis de mrimonio. ⁊ habet octo capla

Postquã tractatum est

de spõsalib⁹ dicẽdũ est de mrimonio. Circa q̃d ꝯsiderãda sunt octo. Prio q̃d ẽ mrimoniũ ⁊ vñ dicat. Secdo q̃lit ꝯhat mrimoniũ. Tercio qñ ⁊ vbi ⁊ q̃b⁹ ꝓbis fuit istitutũ mrimoniũ. Quarto q̃ fuit cã institutõis mrimonij. Quito q̃ pñt ꝯhere mrimoniũ. Sexto q̃t modis dicit matrimoniũ. Septimo quot sũt bona matrimonij. Octauo q̃ impedũt matrimoniũ

Quid est matrimoniũ ⁊ vnde dicat Capl̃. I.

Matrimoniũ aũt a doctoribus sic diffinit. Mrimoniũ ẽ viri ⁊ mlier legitima ꝯiũctio indiuiduã vite ꝯsuetudinẽ retinẽs. Nõ dr viri ⁊ mlier: vl viroꝝ ⁊ mlier. qꝛ nec vnus vir plres mlieres: nec vna plres viros h̃re pt. Dicit etiã idiuiduã vite ⁊c. h̃ ẽ q̃ neuter ipoꝝ absq̃ ꝯsensu alteri⁹ pt ꝯtinẽtiã pfiteri vl orõi vacare. Et int eos dũ viuũt pmanz vĩculũ ꝯiugale. Aliter diffinit sic. mrimoniũ est viri ⁊ mlier ꝯiũctio: cõsortiũ vite ꝯmũis: diuini ⁊ hũani iur ꝯmũicatio. Dicit autez mrimoniũ de mater tris. ⁊ munio nis. vñ mrimoniũ ẽ q̃si matris muniũ. i. officiũ. qꝛ dat mlieribus esse mres. vel ideo magꝯ denoiatur a mre q̃z a patre. qꝛ eius officiũ magꝯ apparet ĩ matrimonio q̃z officium viri

Qualit ꝯhat matrimoniũ Capl̃. II.

Solo aũt ꝯsensu ꝯhit mrimoniũ. q̃ si sol⁹ delit cetera etiã ipo coitu nõ obstãte celebrata frustrãt. Et q̃ eniz p ꝓba d̃ pñti vir ꝯsensit maritali affectu ĩ mulierẽ ⁊ mlierẽ ĩ virũ siue ꝓbis ꝯsuetz. vt si vir dicat. accipio te ĩ meã. ⁊ ipa rñdit